

Örnefnaskráning í Dalabyggð

XI. Hluti – Kvennahóll og Stakkaberg

Hulda Birna Albertsdóttir

Desember 2013

NV nr. 30-13

Útdráttur

Örnefnaskráning í Dalabyggð er samstarfsverkefni Náttúrustofu Vestfjarða, Breiðafjarðarnefndar og Dalabyggðar og hófst 2010.

Markmið verkefnisins er að skrá jarðir sem liggja að sjó í Breiðafirði og eru í Dalabyggð.

Í verkefninu felst að ræða við heimildamenn og staðsetja örnefni á tiltekinni jörð á stafrænt landupplýsingarkort (GIS). Örnefnaskrár Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum eru notaðar sem grunnheimild.

Skráð voru alls 60 örnefni í landi Kvennahóls á kort en 6 af þeim náðust ekki á kort vegna skorts á heimildum. Skráð voru alls 37 á kort í landi Stakkabergs en 14 af þeim náðust ekki á kort vegna skorts á heimildum.

Efnisyfirlit

Útdráttur	2
Efnisyfirlit	3
Myndaskrá	4
Inngangur	5
Aðferðir	6
Kvennahóll	7
Skráning örnefna á Kvennahóli	7
Örnefni Kvennahóll	9
Stakkaberg	21
Skráning örnefna á Stakkabergi	21
Örnefni Stakkaberg	22
Kort 1	30
Kort 2	31
Kort 3	32
Umræður	33
Þakkir	33
Heimildir	34

Myndaskrá

Mynd 1. Fremragil.....	9
Mynd 2. Kofagil.	11
Mynd 3.Hnúksgil.....	14
Mynd 4. Grýluklettur.....	16
Mynd 5. Nautahjalli Háihjalli og Múlakollur.....	17

Inngangur

Örnefnaskráning í Dalabyggð var verkefni unnið af Náttúrustofu Vestfjarða í samstarfi við Breiðafjarðarnefnd og Dalabyggð. Markmiðið var að taka jarðir sem liggja að sjó í Breiðafirði, en í einstaka tilvikum voru teknar jarðir með sem lágu ekki að sjó.

Örnefnaskráning hófst sumarið 2010 þar sem skráðar voru fornleifar á tveimur jörðum samhliða örnefnaskráningunni. Sóley Valdimarsdóttir, umhverfisskipulagsfræðingur sá um örnefnaskráninguna þangað til í október 2010 en þá tók Hulda Birna Albertsdóttir, umhverfisskipulagsfræðingur við skráningunni.

Í þessari skýrslu verður fjallað um örnefni á landi Kvannahóli og Stakkabergs en þetta er ellefti hluti verkefnisins. Búið er að taka fyrir: Ólafsdal (Hulda Birna Albertsdóttir 2010), Stóra og Litlaholt (Hulda Birna Albertsdóttir 2012), Tjaldanes og Lambanes (Sóley Valdimarsdóttir og Hulda Birna Albertsdóttir 2012a), Innri Fagradal og Fagradalstungu (Sóley Valdimarsdóttir og Hulda Birna Albertsdóttir 2012b), Ytri Fagradal (Hulda Birna Albertsdóttir 2013a), Heinaberg og Nýp (Hulda Birna Albertsdóttir 2013b) Klifmýri, Tinda og Búðardal (Hulda Birna Albertsdóttir 2013c), Skarðsá og Geirmundarstaðir (Hulda Birna Albertsdóttir 2013d), Skarð (Hulda Birna Albertsdóttir 2013e) og Á og Kross (Hulda Birna Albertsdóttir 2013f).

Í örnefnasafni Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum eru geymdar skrár yfir örnefni á flestum jörðum á Íslandi. Skrárnar skipta þúsundum og er sú elsta frá árinu 1910 (arnastofnun.is, sótt á vef þann 4.10.2010). Þessar skrár eru mikilvæg heimild m.a. um menningu, sögu, landsnytjar og náttúrufar (m.a. Brink 1999). Einnig má halda því fram að þær séu hluti af menningar- og náttúruverðmætum. Örnefni sem varðveitast einungis í munnlegri geymd eiga á hættu að glatast þegar þörfin fyrir þau minnkar vegna breyttra aðstæðna (Guðrún Gísladóttir 1980). Því er mikilvægt að safna og staðsetja örnefni með hjálp staðkunnugra ásamt því að skrá niður merkingu þeirra, aldur og tilefni nafngiftar.

Skráðar voru niður boðleiðir í Saurbæjarhreppi og Skarðshreppi. Leitarseðlar voru fyrst og fremst sendir með þessum hætti á milli staða en einnig einstaka fundarboð. Í þessari skýrslu

verður ekki talað um boðleiðir þar sem ekki fengust heimildir fyrir boðleiðum í Klofningshreppi.

Aðferðir

Skráningin byggir fyrst og fremst á leiðbeiningum um örnefnaskráningu frá Stofnun Árna Magnússonar. Skráning á vettvangi er með aðstoð heimildarmanna. Aðrir þættir eru t.d. heimildaöflun, frágangur, kortagerð og fleira.

Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum var aðal heimild verkefnisins. Fundað var með heimildarmönnum þar sem þeir voru beðnir að lesa yfir örnefnaskrá Stofnunar Árna Magnússonar og staðsetja þau jafnóðum á útprentaða loftmynd. Heimildarmenn voru einnig beðnir um að koma með athugasemdir eða viðbætur við núverandi örnefnaskrá. Sérstaklega var reynt að fá útskýringar á örnefnum sem ekki höfðu augljósa merkingu. Í þeim tilvikum þar sem ekki var hægt að staðsetja örnefni nákvæmlega á loftmynd var farið á staðinn og tekinn GPS-staðsetningahnit í isnet93 hnitakerfinu og eru staðsetningar í skýrslu alltaf skráðar í austur og norður. Teknar voru ljósmyndir þar sem sá möguleiki var fyrir hendi.

Frágangur á gögnum fól í sér að færa staðsetningu örnefnanna inn á stafrænan loftmyndagrunn. Með því fékkst nákvæm staðsetning á þeim örnefnum sem merkt voru beint á útprentuðu loftmyndina. Niðurstöður gáfu af sér kort með örnefnum innan hvernar jarðar sem og örnefnalista sem greint er frá í þessari skýrslu.

Loftmyndir sem notaðar voru eru teknar í 3500 m hæð og eru frá árinu 2003. Myndirnar eru í eigu Dalabyggðar, en keyptar frá Loftmyndum ehf. Viðtöl við heimildarmenn voru tekin upp með Olympus VN-5500PC upptökutæki. Ljósmyndir voru teknar á stafrænar myndavélar af gerðinni Canon EOS 500D og eru í eigu Náttúrustofu Vestfjarða/ljósmyndara, sem í þessu tilviki var Hulda Birna Albertsdóttir, nema annað sé tekið fram. GPS-staðsetningarpunktar voru teknir með Garmin 60CSx. Frágangur gagna fól í sér gerð stafrænna korta í Microstation v8i.

Kvennahóll

Næsta jörð vestan við Stakkaberg og var í Klofningshreppi. Kvennahólsbærinn stóð þar sem sumarhúsið Sveinstaðir stendur í dag. Geirmundur á Geirmundarstöðum átti að hafa reist þarna kvennabúr fyrir Kjallak á Kjallakstöðum, því hann var svo kvensamur (Kristinn Sveinsson, viðtal 20.8.2013).

Kvennahóll hefur verið nefndur Kvenhóll, Kvennahvol eða Kvennahóll, ýmist eftir því hvar er leitað af heimildum en hann heitir Kvennahvol í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín (1938). Í örnefnaskrá eru talin upp nöfn sem tengjast kvenmönnum, eins og Kvennhólsmúli og Kvennhólshlíð. Í þessari skýrslu eru nöfnunum leyft að halda þessu auka n-i líkt og í örnefnaskrá Stofnun Árna Magnússonar því ekki er alveg ljóst hvort nöfnin tengjast orðunum kven- eða kvenna-. Eins er Tummamýri og Tummamýrakelda með tveimur m-um en ekki er alveg ljóst hvaðan orðið Tummi er komið (Kristinn Sveinsson, viðtal 10.1.2014).

Upplýsingar upp úr örnefnaskrá Stofnun Árna Magnússonar eru fyrst frá Sigurjóni Sveinssyni bónda, en síðan frá Elínmundi Þorvarðarsyni og Ólafi Péturssyni árið 1966.

Peter Michael Micari biskup, bóndi og einsetumaður býr á Kvennahóli í dag og hefur búið frá árinu 1995 þegar hann festi kaup á jörðinni.

Kristinn Sveinsson fór yfir örnefnaskrá Stofnun Árna Magnússonar með skýrsluhöfundum og staðsetti örnefni sem staðsett eru á loftmynd, ásamt því að ljósmyndir voru notaðar til aðstoðar.

Skráning örnefna á Kvennahóli

Í örnefnaskrá Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum hafa örnefnum verið gefin raðnúmer eftir því hvar þau koma fyrir í lýsingu hvernar jarðar. Hér eru örnefnin látin halda þeim númerum. Í skráningarlista hér á eftir eru örnefnin fyrst talin upp í stafrófsröð en á eftir fylgja nánari upplýsingar um hvert og eitt í númeraröð. Örnefnin eru svo staðsett á loftmynd á kort 1 og 2 þar sem örnefnið er staðsett á vinstri hlið niðri á örnefninu.

Álagablettur 18	Benjasker 29
Balar 04	Brattagata 56
Breiðiblettur 60	Kvíar 38
Bæjarhóll/Kvíaklettur 14	Langholt 31
Bæjarlækur 16	Miðgeiri 48
Dýjabrúnir 59	Múlabarð 41
Dýjabali 06	Múlakollur 45
Ekra 13	Nautahjalli 43
Ekrubrekka 42	Neðrikinnar 54
Fremragil 01	Nesflói 03
Fremranes 02	Partsvík 23
Grýluklettur 40	Partur 22
Háihjalli 44	Sandkúla 62
Hámýgur 33	Selhólar 55
Hjallanes 25	Seljageiri 47
Hnúksgil 27	Skollageiri 50
Hnúksgilfoss 53	Skothólsbörð 21
Hríshöfðaklettur 51	Skriðubali 32
Hríshöfði 52	Steinbogi 36
Húsatún 10	Stórimór 12
Hærrikinnar 58	Tagl 35
Kisutóft 11	Tjaldhólar 28
Kofagil 15	Tummamýri 08
Kvennhólshlíð 49	Tummamýrakelda 07
Kvennhólslægðir 61	Tunga 17
Kvennhólsmúli 34	Tæpabrekka 57
Kvennhólsmýri 26	Tæpiblettur 46
Kvennhólstún 09	Veita 19
Kvennhólsvogur 24	Veitubörð 20
Kvíakinn 37	Votudý 30

Örnefni Kvannahóll

Fremragil 01

Staðsetning: A339011 N526306

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Gil innanvert við túnið.

Kort: Kort 1,2

Mynd 1. Fremragil fyrir miðri mynd.

Fremranes 02

Staðsetning: A338422 N525360

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Nes fyrir neðan Fremragil, við sjóinn.

Kort: Kort 1

Nesflói 03

Staðsetning: A338408 N525142

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Flói upp af nesinu er fjær dregur sjó.

Kort: Kort 1

Balar 04

Staðsetning: A338764 N526008

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Vestan við Fremragilið, þar er nú nýja túnið.

Kort: Kort 2

Dýjabali 06

Staðsetning: A338663 N525924

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Sléttur bali utan við farveginn gengt Tungunni.

Kort: Kort 1

Tummamýrarkelda 07

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Kelda sem kemur úr dýjunum sem Dýjabali dregur nafn sitt af.

Tummamýri 08

Staðsetning: A338530 N526051

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Handan við Tummamýrarkeldu.

Kort: Kort 2

Kvennhólstún 09

Staðsetning: A338469 N526084

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Tummamýri nær heim að Kvennhólstúni.

Kort: Kort 2

Húsatún 10

Staðsetning: A338484 N526027

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Neðst, næst núverandi bæ. Fjárhúsin stóðu þar, er nú sléttað.

Kort: Kort 2

Kisutóft 11

Staðsetning: A338358 N526128

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Tóft handan Húsatúna.

Kort: Kort 2

Stórimór 12

Staðsetning: A338425 N526050

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Heiman við Kisutóftina.

Kort: Kort 2

Ekra 13

Staðsetning: A338515 N526089

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Brekka upp af Stóramó.

Kort: Kort 2

Bæjarhóll/Kvíaklettur 14

Staðsetning: A338539 N526068

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Út af Ekru. Oft kallaður Kvíaklettur.

Kort: Kort 2

Kofagil 15

Staðsetning: A338516 N526361

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Gil utan við Bæjarhól.

Kort: Kort 2

Mynd 2. Kofagil fyrir ofan sumarhúsið Sveinsstaði.

Bæjarlækur 16

Staðsetning: A338472 N526320

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Eystri hlutinn við Kofagil.

Kort: Kort 2

Tunga 17

Staðsetning: A338890 N525998

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Þar sem gilið rennur saman neðar til móts við bæ.

Kort: Kort 2

Álagablettur 18

Staðsetning: A338443 N526114

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Fallegur blettur upp af Tungu sem ekki má slá.

Kort: Kort 2

Veita 19

Staðsetning: A338386 N525993

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Mýri niður af túninu.

Kort: Kort 2

Veitubörð 20

Staðsetning: A338372 N525880

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Þurrland börð niður af Veitu.

Kort: Kort 1

Skothólsbörð 21

Staðsetning: A338317 N525891

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Börð sem ná inn að Kofagili.

Kort: Kort 1

Partur 22

Staðsetning: A338328 N525677

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hvolf niður af börðunum niður við sjó, milli gamla farvegs Fremragils og Kofagils.

Kort: Kort 1

Partsvík 23

Staðsetning: A338235 N525504

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Vík undan Parti, inn með nesinu vestanverðu.

Kort: Kort 1

Kvenhólsvogur 24

Staðsetning: A337418 N525613

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Alllangur vogur sem Partsvík er inn úr.

Kort: Kort 1

Hjallanes 25

Staðsetning: A337978 N525578

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Nes sem gengur fram utanvert við Kofagilið og út í Kvennhólsvog. Þar var oft farið í bað.

Kort: Kort 1

Kvenhólsmýri 26

Staðsetning: A337944 N526189

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Allmiklar mýrar út af Hjallanesi.

Kort: Kort 2

Hnúksgil 27

Staðsetning: A337947 N526630

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Merkjagil móti Hnúki.

Kort: Kort 2

Mynd 3. Hnúksgil fyrir miðja mynd.

Tjaldhólar 28

Staðsetning: A337728 N526109

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Nokkrir grasi vaxnir hólar niður við sjóinn neðan til á Kvennhólsmýrum.

Kort: Kort 1

Benjasker 29

Staðsetning: A337743 N525712

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Sker fram af Tjaldhólum, að hluta til grasi gróið.

Kort: Kort 1

Votudý 30

Staðsetning: A337866 N526308

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Dý heiman við flatlenda graslendið upp með Hnúksgili.

Kort: Kort 2

Langholt 31

Staðsetning: A338016 N526601

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Holt heiman við Votudý sem liggja upp og niður.

Kort: Kort 2

Skriðubali 32

Staðsetning: A338237 N526157

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Þurr blettur heim undir Kofagili, til móts við Kvennhólsbæinn.

Kort: Kort 2

Hámýgur 33

Staðsetning: A337870 N526481

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Lítið klettbarð niðri við Hnúksgil, þegar nær dregur fjallinu.

Kort: Kort 2

Kvenhólsmúli 34

Staðsetning: A338953 N526579

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Svæðið milli Fremragils og Kofagils.

Kort: Kort 2

Tagl 35

Staðsetning: A338617 N526482

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Svæði í Kvenhólsmúla, við gilið. Landamerki milli Stakkabergs og Kvenhóls.

Kort: Kort 2

Steinbogi 36

Staðsetning: A338614 N526470

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Frekar þunnur klettur í miðju Taglinu.

Kort: Kort 2

Kvíakinn 37

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hallandi brekka næst utan við Fremragil og Steinbogann.

Kvíar 38

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Rústir á flatlendinu niður af Kvíakinn.

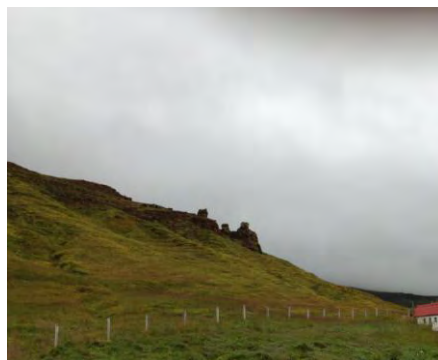
Grýluklettar 40

Staðsetning: A338478 N526239

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Tveir stakir klettar utar í hlíðinni beint upp af gamla Kvennahólsbænum, nú fyrir ofan sumarhúsið Sveinstaði. Standa í kasti framarlega og neðarlega í múlanum.

Kort: Kort 2

Mynd 4. Grýluklettur.

Múlabarð 41

Staðsetning: A338470 N526225

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Barðið sem Grýluklettur standa á.

Kort: Kort 2

Ekrubrekka 42

Staðsetning: A338493 N526124

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Brekka upp af bænum; upp af Ekrinni í túninu.

Kort: Kort 2

Nautahjalli 43

Staðsetning: A338679 N526208

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hjalli upp af Ekrubrekku, á Múlabarðinu.

Kort: Kort 2

Mynd 5. Nautahjalli Háihjalli og Múlakollur.

Háihjalli 44

Staðsetning: A338706 N526387

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Annar hjalli upp af Nautahjalla.

Kort: Kort 2

Múlakollur 45

Staðsetning: A338943 N526625

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Það sem hæst ber á Múlanum.

Kort: Kort 2

Tæpiblettur 46

Staðsetning: A338893 N526498

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Blettur alveg upp við Múlakoll.

Kort: Kort 2

Seljageiri 47

Staðsetning: A338620 N526538

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Grasgeiri um miðjar hlíðar utan við Kofagil.

Kort: Kort 2

Miðgeiri 48

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Gil innanvert við túnið.

Kvennhólshlíð 49

Staðsetning: A338166 N526360

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Grösugar hlíðarbrekkur rétt neðar upp af Votudýjum.

Kort: Kort 2

Skollageiri 50

Staðsetning: A337986 N526693

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Geiri á ská inn og upp frá Hnúksgili.

Kort: Kort 2

Hríshöfðaklettur 51

Staðsetning: A337786 N526559

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Klettur ofan og utan við Skollageira.

Kort: Kort 1

Hríshöfði 52

Staðsetning: A337863 N526565

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Þar sem Hnúksgilið steypist fram af klettunum.

Kort: Kort 2

Hnúksgilsfoss 53

Staðsetning: A337879 N526549

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hár og vatnslítill foss sem steypist fram af klettunum.

Kort: Kort 2

Neðrikinnar 54

Staðsetning: A338532 N526545

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Nokkuð stórt hvolf upp af allri hlíðinni.

Kort: Kort 2

Selhólar 55

Staðsetning: A338583 N526498

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Fyrir framan lækinn og alveg upp að Seljageira.

Kort: Kort 2

Brattagata 56

Staðsetning: A338583 N526457

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Gata niður af selhólum.

Kort: Kort 2

Tæpubrekka 57

Staðsetning: A338600 N526515

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Brött brekka upp af Selhólum.

Kort: Kort 2

Hærrikinnar 58

Staðsetning: A338661 N526565

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hjalli út af Tæpubrekku og upp af Kinnum.

Kort: Kort 2

Dýjabrúnir 59

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Brött brún upp af Hærriknum.

Breiðiblettur 60

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Neðan Hærrikinna.

Kvenhólslægðir 61

Staðsetning: A339439 N527045

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Dalhvolf og lægðir milli klettaborganna uppi á brúninni.

Kort: Kort 1

Sandkúla 62

Staðsetning: A339841 N526942

Heimild: Örnefnaskrár Sveinsstaða.

Lýsing/ Staðhættir: Hár sandhóll austanvert við lægðirnar.

Kort: Kort 1

Stakkaberg

Jörð í sem var í Klofningshrepp þegar hann var, vestan við Ormsstaði og austan við Kvennahól. Jörðin var talin á 12 hdr. Árið 1703 (Árni Magnússon og Páll Vídalín, 1938). Upplýsingar um örnefni eru aðallega frá Elínmundi Þorvarðarsyni. Land jarðarinnar er eins og á Ormsstöðum, nema hve undirlendi jarðarinnar er ennþá minna og bærinn stendur alveg upp við fjall.

Örnefnaskrá Stofnun Árna Magnússonar er yfirfarið og samþykkt af Baldri Gestssyni á Ormsstöðum árið 1966.

Kristinn Sveinsson fór yfir örnefnaskrána og staðsetti örnefni á loftmynd eftir loftmyndum og ljósmyndum í ágúst 2013.

Skráning örnefna á Stakkabergi

Í örnefnaskrá Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum hafa örnefnum verið gefin raðnúmer eftir því hvar þau koma fyrir í lýsingu hvernar jarðar. Hér eru örnefnin látin halda þeim númerum og ný örnefni fá oftast númer í framhaldi af því síðasta. Í einstaka tilvikum var nýju örnefni gefið sama númer og annað sem fyrir var á listanum með viðbótinni *a* og *b* fyrir aftan. Var þetta gert þar sem nýtt örnefni tengdist eldra nafni. Í skráningarlista hér á eftir eru örnefnin fyrst talin upp í stafrófsröð en á eftir fylgja nánari upplýsingar um hvert og eitt í númeraröð. Örnefnin eru svo staðsett á loftmynd á kort 1 og 3 þar sem örnefnið er staðsett á vinstri hlið niðri á örnefninu.

Bekkur 26	Framtún 39
Breiða 08	Flög 03
Bæjarlækur 37	Fremragil 05
Dularlaut efri 28	Háihjalli 29
Dularlaut neðri 27	Hlíð 16
Fábeinsá 01	Húsadalur 15
Fábeinsdalur 33	Katlabörð 17
Fábeinsvötn 34	Katlar 18

Kýrholt 02	Steinsblettir 06
Leynir 35	Stekkarflöt 21
Miðflöt 22	Stekkarholt 19
Ormsengi 04	Stekkur 20
Sandkúla 24	Strákur 14
Sandkúlubrekka 25	Tófuurð 23
Skjaldarbörð 07	Tunga 09
Skjaldargil 11	Túnbali 36
Skjaldarklettur 30	Útmýrar 12
Skjöldur 10	Úttún 38
Stakkar 13	

Örnefni Stakkaberg

Fábeinsá 01

Staðsetning: A339527 N525337

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Á merkjum móti Ormsstöðum að innanverðu.

Kort: Kort 3

Kýrholt 02

Staðsetning: A339482 N525306

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Holt neðst við ána.

Kort: Kort 3

Flög 03

Staðsetning: A339599 N525450

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Mýrarflákinn frá Kýrholti heim að túni.

Kort: Kort 3

Ormsengi 04

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Fyrir utan Kýrholt að árósum.

Fremragil 05

Staðsetning: A339011 N526306

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Gil í ós Fábeinsár.

Kort: Kort 1

Steinsblettir 06

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Grasblettir milli smáholtanna með gilinu móti Ormsengi.

Skjaldarbörð 07

Staðsetning: A339500 N525456

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Allmikið móabarð sem liggur frá holtinu heim að túni.

Kort: Kort 3

Breiða 08

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Engið fyrir neðan börðin, með gilinu.

Tunga 09

Staðsetning: A339426 N525443

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Heimar milli tveggja lækja.

Kort: Kort 3

Skjöldur 10

Staðsetning: A339435 N525565

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Flatt engi út undan túninu við Skjaldarbörð.

Kort: Kort 3

Skjaldargil 11

Staðsetning: A339513 N525669

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Smágil sem Skjöldur takmarkast af að utan.

Kort: Kort 3

Útmýrar 12

Staðsetning: A339393 N525603

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Mýrarnar utan við Skjöld frá Fremragili.

Kort: Kort 3

Stakkar 13

Staðsetning: A339591 N525555

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Klettur ofan við bæinn.

Kort: Kort 3

Strákur 14

Staðsetning: A339549 N525642

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Sérstæður sandklettur milli Stakka.

Kort: Kort 3

Húsdalur 15

Staðsetning: A339522 N525780

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Dalskora utan við Stakka.

Kort: Kort 3

Hlíð 16

Staðsetning: A339372 N525745

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Svæðið frá Húsadal út eftir gili.

Kort: Kort 3

Katlabörð 17

Staðsetning: A339410 N525782

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Upp af hlíðinni.

Kort: Kort 3

Katlar 18

Staðsetning: A339384 N525853

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Stórt svæði fyrir ofan Katlabörð og upp undir skriður.

Kort: Kort 3

Stekkjarholt 19

Staðsetning: A339404 N525841

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Fyrst í Kötlunum.

Kort: Kort 3

Stekkur 20

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Í Kötulunum við Stekkjarholt.

Stekkjjarflöt 21

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Að utanverðu við holtið.

Miðflöt 22

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Að innanverðu við holtið.

Tófuurð 23

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Stór urð austan við Miðflöt.

Sandkúla 24

Staðsetning: A339841 N526942

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Klettur frá Tófuurð út að á, virðast ganga fram úr fjallinu.

Kort: Kort 1

Sandkúlubrekka 25

Staðsetning: A339657 N526813

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Grasi gróin brekka undir Sandkúlu.

Kort: Kort 1

Bekkur 26

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Slétt svæði út frá Sandkúlubrekku og upp undir kletta.

Neðri – Dularlaut 27

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Flöt út af Bekk.

Efri – Dularlaut 28

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Flöt út af Bekk.

Háihjalli 29

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Utan við og hærra en Dularlautirnar.

Skjaldarklettur 30

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Allir háu klettarnir sem mest ber á.

Fábeinsdalur 33

Staðsetning: A339783 N525664

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Dalverði með Fábeinsá.

Kort: Kort 3

Fábeinsvötn 34

Staðsetning: A342871 N527831 (ekki á korti vegna fjarlægðar)

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Allmörg vötn sem Fábeinsá kemur úr.

Leynir 35

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Stykki yst og efst í túninu.

Túnbali 36

Staðsetning: A339487 N525580

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Yst þar sem er slétta.

Kort: Kort 3

Bæjarlækur 37

Staðsetning: A339523 N525502

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Skiptir túninu.

Kort: Kort 3

Úttún 38

Staðsetning: A339500 N525496

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

Lýsing/ Staðhættir: Annar helmingur túnsins.

Kort: Kort 3

Framtún 39

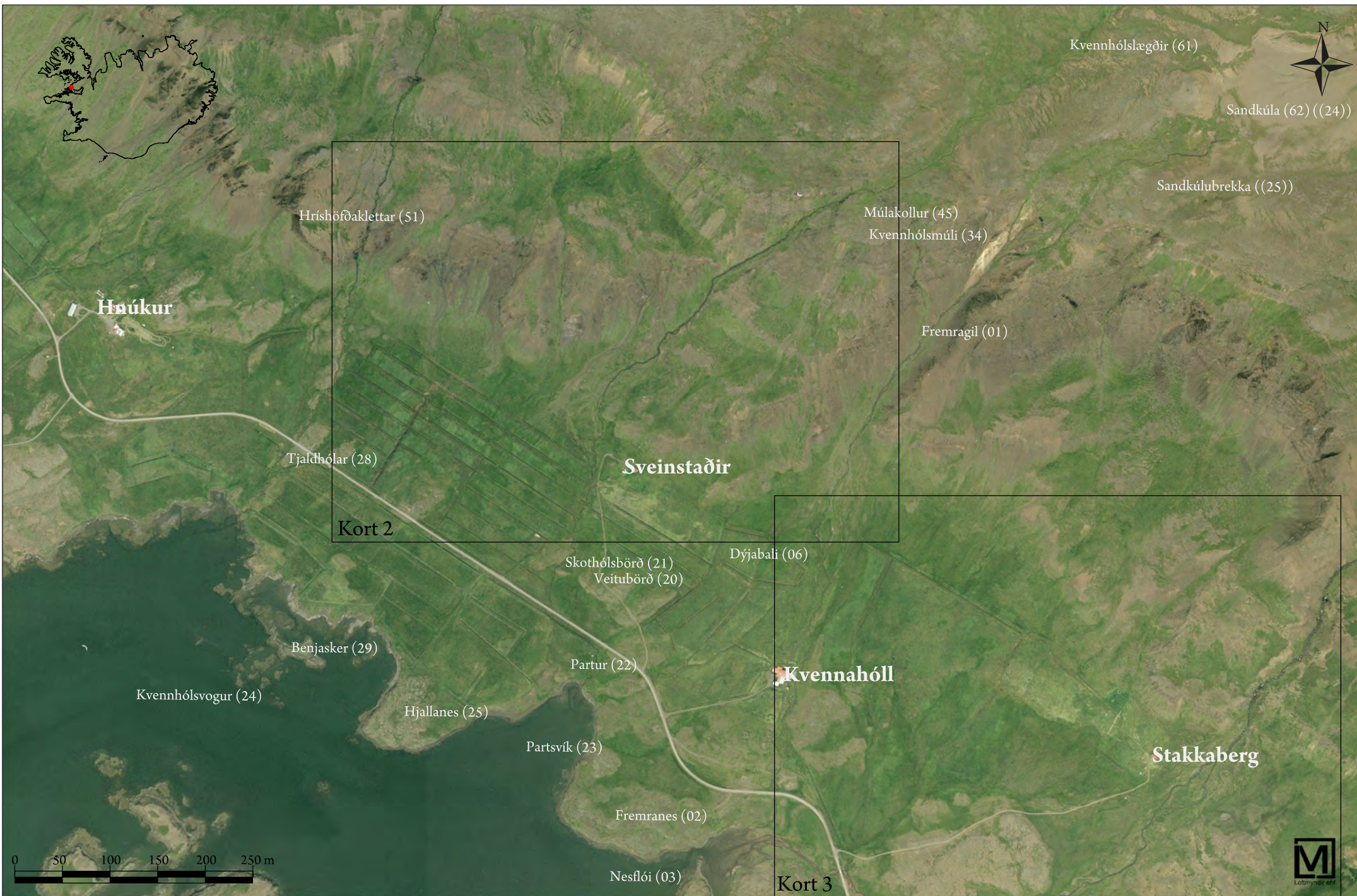
Staðsetning: A339512 N525516

Heimild: Örnefnaskrár Stakkabergs.

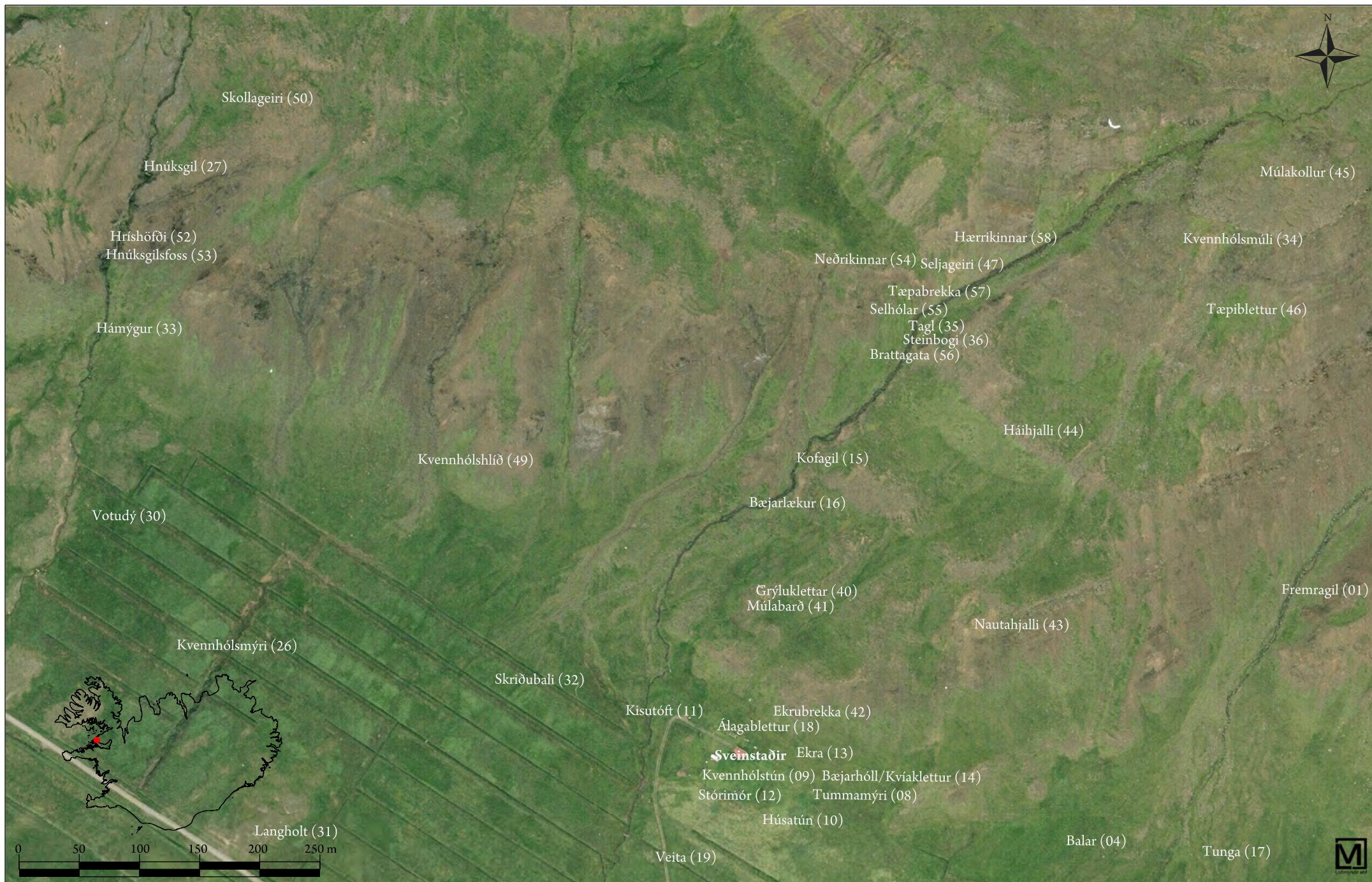
Lýsing/ Staðhættir: Hinn helmingur túnsins.

Kort: Kort 3

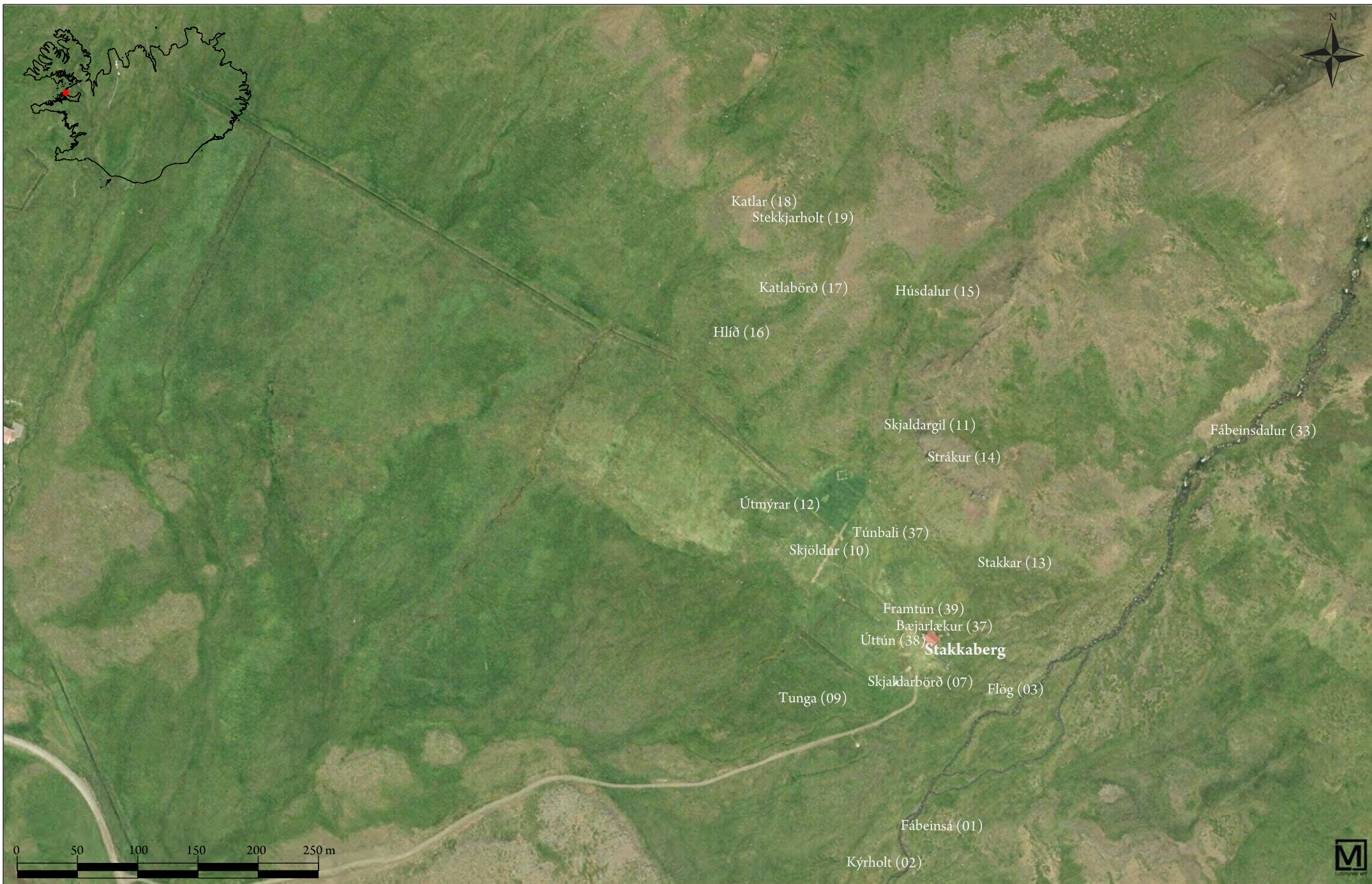

Umræður

Örnefni þróast með breyttum aðstæðum, því er mikilvægt að uppfæra örnefnasöfn og -skrár til þess að stuðla að varðveislu þeirra. Nútímatækni gerir þessa vinnu bæði nákvæmari og auðveldari og með reglulegum skráningum er hægt að halda utan um alla þróun og breytingar á íslenskum örnefnum.

Skráð voru alls 60 örnefni í landi Kvennahóls á kort en 6 af þeim náðust ekki á kort vegna skorts á heimildamönnum. Skráð voru alls 37 á kort í landi Stakkabergs en 14 af þeim náðust ekki á kort vegna skorts á heimildum.

Eins og bent hefur verið á er mikilvægt að halda utan um breytingar á íslenskum örnefnum og því verður örnefnaskráningu seint lokið.

Þakkir

Gerð þessa verkefnis hefði verið ómöguleg án aðstoðar heimildarmanna í röðum heimamanna sem var að þessu sinni Kristinn Sveinsson sem er búsettur í Reykjavík. Meðlimir Breiðafjarðarnefndar gerðu athugasemdir. Sveinn Pálsson sveitastjóri er tengiliður Dalabyggðar. Forstöðumaður Náttúrustofu Vestfjarða Þorleifur Eiríksson hefur yfirumsjón með verkefninu.

Heimildir

Forsíðumynd: Mats Wibe Lund: MWL0007749-13.

Árni Magnússon og Páll Vídalín, 1938. *Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns. VI. bindi*. Kaupmannahöfn: Hið íslenska fræðafjelag. Endurútgefin (ljósprentuð eftir eldri útgáfu) af Sögufélagi Reykjavíkur 1983.

Brink S, 1999. Social order in the early Scandinavian landscape. Í Fabeck C., Ringtved J. (ritstjórar), *Settlement and landscape* (bls. 423-439). Århus: Jutland Archaeological Society Press.

Guðrún Gísladóttir, 1980. *Örnefni í Álftaveri*. Óbirt BS-ritgerð í landafræði: Háskóla Íslands, Verkfræði- og raunvísindadeild.

Hulda Birna Albertsdóttir, 2010. *Örnefnaskráning í Dalabyggð. I. Hluti - Ólafsdalur*.

Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 19-10. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir, 2012. *Örnefnaskráning í Dalabyggð. II. Hluti - Stóra- og Litlaholt*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 15-12. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir og Sóley Valdimarsdóttir. 2012a. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – III.Hluti - Tjaldanes og Lambanes*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 16-12. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir og Sóley Valdimarsdóttir. 2012b. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – IV.Hluti – Innri Fagridalur – Fagradalstunga*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 17-12. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013a. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – V. Hluti – Ytri Fagridalur*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 03-13. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013b. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – VI. Hluti – Heinaberg og Nýp*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 04-13. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013c. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – VII. Hluti – Klifmýri, Tindar og Búðardalur*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 05-13. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013d. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – VII. Hluti – Skarðsá og Geirmundarstaðir*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 06-13. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013e. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – IX. Hluti – Skarð*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 32-13. Bolungarvík.

Hulda Birna Albertsdóttir. 2013f. *Örnefnaskráning í Dalabyggð – X. Hluti – Á og Kross*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 29-13. Bolungarvík.